

ARRASATE-MONDRAGOE

Jose Luis Lizundia Askondo, Euskaltzaindiaren Idazkari ordea eta beronen Toponimia Batzordeko Idazkari denak, ondoko

DIKTAMEN hau egiaztatzen du, Batzordearen izenean:

1. Egia da abertzaletasunaren berbizkudearen eraginez “Mondragón” deitu herriaren euskal bertsiotzat *Arrasate* erabili dela, batez ere paperetan. Horregatik Euskaltzaindiak berak onarturiko Euskal Herriko Udalen Izendegian, *Arrasate* ere jarri zuen euskal forma bezala, *Mondragoeren* alboan, baina,

2. “Mondragón” deitu herriak euskarazko izen bezala *Mondragoe* jartzeko eskubide aski eta sobera duela uste du Batzorde honek, bai dokumentuetan, bai euskal literaturan eta herri usodioan agertzen den bezalaxe. Hara lekuko batzuk:

2.1. *Cantares de Mondragón* deitutakoan, alegia, Mondragoeko erreke-ta zela eta Erdi Aroko azken aldean gertatutakoan: “Erre dezagun *Mondragoe...*” agertzen da. Antzinako euskal testu baliotsu baten zatia da eta besteak beste ikertu dute: Juan Carlos Guerra historiagile eta euskaltzain izan zenak. Ikus “Viejos textos del idioma - Los cantares antiguos del euskera - I - Cantares banderizos”, pág. 225, Revista *Euskalerrriaren alde*, San Sebastián 1921; Juan Gorostiaga euskaltzainak, *Epica y Lírica vizcaina antigua*, pág. 53, Publicaciones del Centro de Estudios Vascos, Bilbao 1952 eta Luis Mitxelena euskaltzainak, *Textos arcaicos vascos*, pág. 83, Ediciones Minotauro, Madrid 1964.

2.2. *Endechas de D.ª Emilia de Lastur* deitutakoetan, Esteban de Gari-bai kronistak, bere *Memorias* izeneko II. liburuan pasarte hau dakar: *Mondragoeri* artu deusat gorroto, Giputz andra ok artu ditu gaxtoto...”. Euskaltzain euskaltzale berberak aztertu dute testu zahar hau, aipaturiko lan bere-tan, orrialdeak: Guerrak, 333; Gorostiagak, 61 eta Mitxelenak, 76.

2.3. Pedro Ignacio de Barrutia, Udal eskribau eta euskal idazle izan zenak, bere *Gabonetako Ikuskizuna* (Acto para la Nochebuena) delakoko pasarte batetan: “Gure Mondragoen pagatzen du...” agertzen da. Ikus besteak beste, Joseba Andoni Lakarrak egin duen Edizio Kritikoa, Arabako Foru Di-putazioaren Kultur Kontseiluaren argitalpenean, Vitoria-Gasteiz 1982.

2.4. Juan Ignacio Iztuetak *Guipuzcoano Provinciaren Condaira edo Historian*, I. R. Barojaren moldiztegia, Donostia 1847, zenbait aldiz, adibidez: 36, 72, 73, 99, 286, 287, 479 orrialdeetan, *Mondragoi* deitzen du Leintz ibarreko hiri hau.

2.5. *Garoa* euskal literaturako eleberri famatuan, Domingo Agirre egileak, sorrerako euskaltzain izan zenak, Santo Tomasetako Azoka eta Demak aipatzerakoan, zenbait pasartetan, *Mondragoe* jartzen du, hala nola, 80, 82, 90, 100 orrialdeetan, Florentino Elosu moldiztegia, Durango 1912.

2.6. P. Luis Villasante O. F. M.k “Santa María de Aránzazu Patrona de la Provincia” Enciclopedia Guipúzcoa, San Sebastián 1964, 32 orrialdean, Mondragoetarrek erromesen kanta dakar: “Oñati ta *Mondragoe* zeuzkan bere aldian...” “Oñati ta *Mondragoek* Kofradiak jarririk...”.

Beraz, *Euskal Herriko Udalen Izendegia –Nomenclátor de los Municipios del País Vasco– Nomenclature des Communes du Pays Basque*, Euskaltzaindiak, 1979an onartu eta argitaraturiko Izendegiak, honela dakar: 439. Gaurko izen ofiziala: Mondragon. Euskal izena: *Arrasate = Mondragoe*.

Eta hala adierazteko eta bertako Udalera bidaltzeko, izenpetzen du Bilbon, mila bederatziehun eta laurogeita hirugarreneko Urtarrilaren hogetabatean.

Oneritzia

Koldo Mitxelena

Batzorde-burua